

- 10 Jacob left Beer-sheba, and set out for Haran.
- 11 He came upon a certain place and stopped there for the night, for the sun had set. Taking one of the stones of that place, he put it under his head and lay down in that place.
- 12 He had a dream; a stairway (stairway Or “ramp”; others “ladder.” Heb. sullam.) was set on the ground and its top reached to the sky, and messengers of God were going up and down on it.
- 13 And standing beside him was הוהי, who said, “I am הוהי, the God of your father Abraham’s [house] and the God of Isaac’s [house]: the ground on which you are lying I will assign to you and to your offspring.
- 14 Your descendants shall be as the dust of the earth; you shall spread out to the west and to the east, to the north and to the south. All the families of the earth shall bless themselves by you and your descendants.
- 15 Remember, I am with you: I will protect you wherever you go and will bring you back to this land. I will not leave you until I have done what I have promised you.”
- 16 Jacob awoke from his sleep and said, “Surely הוהי is present in this place, and I did not know it!”
- 17 Shaken, he said, “How awesome is this place! This is none other than the abode of God, and that is the gateway to heaven.”
- 18 Early in the morning, Jacob took the stone that he had put under his head and set it up as a pillar and poured oil on the top of it.
- 19 He named that site Bethel; (Bethel I.e., “house of God.”) but previously the name of the city had been Luz.
- 20 Jacob then made a vow, saying, “If God remains with me, protecting me on this journey that I am making, and giving me bread to eat and clothing to wear,
- 21 and I return safe to my father’s house— הוהי shall be my God.
- וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּעֵר שֶׁבַע וַיֵּצֵא לְחָרָן:
- וַיָּפְגַע בְּמָקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מִרְאשֻׁתָּיו וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא:
- וַיְחַלֵּם וְהִנֵּה סֹלֶם מֻצָּב אֶרֶצָה וּרְאִשׁוֹ מֵגִיעַ הַשָּׁמַיִמָה וְהִנֵּה מַלְאָכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ:
- וְהִנֵּה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ אֲבִיךָ וְאֵלֶיךָ יֵצֵאק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וּלְיִצְחָק:
- וְהָיָה וְהָעָלְךָ כַּעֲפֹר הָאָרֶץ וּפְרֻצָתָּ מִמָּה וּקְדָמָה וּצַפְנָה וְנִגְבָּה וּגְבוּרָתוֹ בְּךָ כָּל־מִשְׁפָּחוֹת הָאָדָמָה וּבְנוֹרָעָה:
- וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשָׁמְרָתִיךָ כָּל־אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל־הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֲעֻזְבֶּךָ עַד אֲשֶׁר אֲסַעֲשִׂיתִי אֹתָ אֲשֶׁר־יְבָרַתִּי לְךָ:
- וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן נֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי:
- וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִה־נִּזְוָרָה הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין לִּי כִּי אֲסִיבִית אֱלֹהִים וְנָה עֶזְרַת הַשָּׁמַיִם:
- וַיִּשְׁלֹם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־שָׁם מִרְאשֻׁתָּיו וַיִּשֶׁם אֹתָהּ מִצְבֵּה וַיִּצֹק שָׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ:
- וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוֹ שֵׁם־הַעִיר לְרֹאשְׁנָה:
- וַיִּנָּד יַעֲקֹב נָדָר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַתְּ לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ:
- וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים:

ဖိဖိလ်း၊ အထဲလ်း အထဲလ်း နီလ်း

67

[illegible][illegible]

እሁ.ሁጽክ፤ ሲጠጋገር፤ እሁ.ሁጽክ፤ ለጋራ፤ ሁሉንም ረዳረዳለሁ፡
 ስንሰጥ፤ ጠቅሞ ረጋ.ሁጽክ፤ ስንረጋገጥ፤ እሁ.ሁጽክ፤ ማረፊ ሆኖ ሁሉንም ሲጠጋገር፤

[illegible][illegible]

ፊል:

ፎፋ ሆኖ ለፈጠራዊ ምዕራፍ፡

[illegible][illegible]

፲፱፻፲ ረዕሰ፡

[illegible]

14 and Laban said to him, “You are truly my bone and flesh.” When he had stayed with him a month’s time, וַיֹּאמֶר לוֹ לְבָן אַךְ עֲצָמִי וּבִשְׁרִי אֵתָהּ וְיֵשֵׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ זָמִים:

15 Laban said to Jacob, “Just because you are a kinsman, should you serve me for nothing? Tell me, what shall your wages be?” וַיֹּאמֶר לְבָן לְיַעֲקֹב הֲכִי־אֲתִי אֵתָהּ וְעַבְדְּתָנִי חֲנֹם הַגִּידָה לִּי מִה־מִּשְׁכָּרְתָּךְ:

16 Now Laban had two daughters; the name of the older one was Leah, and the name of the younger was Rachel. וּלְלֶבֶן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל:

17 Leah had weak eyes; Rachel was shapely and beautiful. וַעֲיָנִי לֵאָה רַבּוֹת וְרָחֵל תִּזְתָּהּ יָפֶת־תָּאָר וַיִּפֶּת מְרָאָהּ:

18 Jacob loved Rachel; so he answered, “I will serve you seven years for your younger daughter Rachel.” וַיֶּאֱהָב יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרָחֵל בַּתְּךָ הַקְּטָנָה:

19 Laban said, “Better that I give her to you than that I should give her to an outsider. Stay with me.” וַיֹּאמֶר לְבָן טוֹב תַּתִּי אֵתָהּ לָךְ מִתַּתִּי אֵתָהּ לְאִישׁ אֲחֵר שְׁבַע עֲמָדִי:

20 So Jacob served seven years for Rachel and they seemed to him but a few days because of his love for her. וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְּעֵינָיו כְּזָמִים אֲחֻזִּים בְּאֶהְבֹתָהּ אֵתָהּ:

21 Then Jacob said to Laban, “Give me my wife, for my time is fulfilled, that I may cohabit with her.” וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לְבָן הִבָּה אֶת־אִשְׁתִּי כִּי מָלְאָו זָמִי וְאִבּוֹאָהּ אֵלָיָהּ:

22 And Laban gathered all the people of the place Or “the locals” or “the local dignitaries,” whose presence clearly validated a marriage; Heb. ’anshe ha-maqom. See the Dictionary under ’ish.) and made a feast. וַיֹּאסֶף לְבָן אֶת־כָּל־אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה:

23 When evening came, he took his daughter Leah and brought her to him; and he cohabited with her.— וַיְהִי בַעֲרֵב וַיִּקַּח אֶת־לֵאָה בָּתּוּ וַיָּבֵא אֵתָהּ אֵלָיו וַיָּבֵא אֵלָיָהּ:

24 Laban had given his maidservant Zilpah to his daughter Leah as her maid.— וַיִּתֵּן לְבָן לָהּ אֶת־זִלְפָּה שַׁפְחָתּוֹ לְלֵאָה בָּתּוּ שַׁפְחָתָהּ:

25 When morning came, there was Leah! So he said to Laban, “What is this you have done to me? I was in your service for Rachel! Why did you deceive me?” וַיְהִי בַבֹּקֶר וַהֲנִיָּהּ־הָיָה לֵאָה וַיֹּאמֶר אֶל־לְבָן מִה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל עַבְדָּתִי עִמָּךְ וְלָמָּה רָמִיתָנִי:

26 Laban said, “It is not the practice in our place to marry off the younger before the older. וַיֹּאמֶר לְבָן לֹא־יַעֲשֶׂה כֵן בְּמָקוֹמֵנוּ לְתַת־הַצְעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה:

27 Wait until the bridal week of this one is over and we will give you that one too, provided you serve me another seven years.” מָלָא שִׁבְעַ זֹאת וַנְּחַלָּה לָךְ גַּם־אֶת־זֹאת בְּעִבְדָּךְ אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמּוֹי עוֹד שִׁבְע־שָׁנִים אַחֲרָיוֹת:

28 Jacob did so; he waited out the bridal week of the one, and then he gave him his daughter Rachel as wife.— וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיִּמְלֵא שִׁבְעַ זֹאת וַיִּתֵּן־לוֹ אֶת־רָחֵל בָּתּוּ לוֹ לְאִשָּׁה:

29 Laban had given his maidservant Bilhah to his daughter Rachel as her maid.— וַיִּתֵּן לְבָן לְרָחֵל בָּתּוּ אֶת־בִּלְהָה שַׁפְחָתּוֹ לָהּ לְשַׁפְחָתָהּ:

52 עד הגל הזה ועדה המצבה אם־אני לא־אעבר אליוֹ את־הגל הזה ואם־אתָה לא־תעבר אלי את־הגל הזה ואת־המצבה הזאת לרעה: this mound shall be witness and this pillar shall be witness that I am not to cross to you past this mound, and that you are not to cross to me past this mound and this pillar, with hostile intent.

53 אֱלֹהֵי אֲבֹרָתָם וְאֱלֹהֵי נַחוּלִי יִשְׁפְּטוּ בִּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיתָם וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בַּפָּחַד אֲבִיו יִצְחָק: May the God of Abraham’s [house] and the god of Nahor’s [house]—their ancestral deities—“judge between us.” And Jacob swore by the Fear (Fear Meaning of Heb. paad uncertain.) of his father Isaac’s [house].

54 וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבֶח בּוֹר וַיִּקְרָא לְאֲחֵיו לֶאֱכֹל־לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיָּלִינוּ בָּהָר: Jacob then offered up a sacrifice on the Height, and invited his kinsmen to partake of the meal. After the meal, they spent the night on the Height.

32

1 Early in the morning, Laban kissed his sons and daughters (sons and daughters See note at 31.28.) and bade them good-by; then Laban left on his journey homeward. וַיִּשְׁלַם לְבָן בִּבְקָר וַיִּנְשָׁק לְבָנָיו וּלְבָנוֹתָיו וַיִּבָּרֶךְ אֶתְהֶם וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֵׁב לְבָן לְמַקְמוֹ:

2 Jacob went on his way, and messengers of God encountered him. וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ־בּוֹ מַלְאָכֵי אֱלֹהִים:

3 When he saw them, Jacob said, “This is God’s camp.” So he named that place Mahanaim. (Mahanaim Connected with Heb. maaneh “camp.”) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאִם מַחֲנֶה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שְׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנִים:

7 ותהר עוד ותלד בלהה שפחת רחל בן שני ליעקב:
 8 ותאמר רחל נפתולי אֱלֹהִים ו נפתלתי עם־אחתי גם־יבולתי ותקרא שמו נפתלי:
 9 ותרא לאה כי עמדה מלכת ותקח את־זלפה שפחתה ותתן אותה ליעקב לאשה:
 10 ותלד זלפה שפחת לאה בן:
 11 ותאמר לאה (בגד) [בא גד] ותקרא את־שמו גד:
 12 ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב:
 13 ותאמר לאה באשרי כי אשורני בנות ותקרא את־שמו אשר:
 14 וילך ראובן בימי קציר־חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אהם אל־לאה אמו ותאמר רחל אל־לאה תנינני לי מדודאי בנך:
 15 ותאמר לה המעט קחתך את־אישי ונלקחת גם את־דודאי בני ותאמר רחל לכן ישקב עמך הלילה תחת דודאי בנך:
 16 ויבא יעקב מדרשדה בערב ותצא לאה לקראחו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישקב עמך בלילה הוּא:
 17 וישמע אֱלֹהִים אֶל־לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי:
 18 ותאמר לאה נתן אֱלֹהִים שכרי אשר־נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר:
 19 ותהר עוד לאה ותלד בן־ששי ליעקב:

29 יש־לאל ידי לעשות עמכם רע ואלהי אביכם אִמְשׁוּ אִמְרֵי אֱלֹהִים I have it in my power to do you harm; but the God of your father's [house] said to me last night, 'Beware of attempting anything with Jacob, good or bad.'
 30 ועתה הִלֵּךְ הִלַּכְתָּ כִּי־נִכְסְפָה נִכְסַּפְתָּה לְבֵית אֲבִיר לְמָה נִגְבַּתְּ אֶת־אֱלֹהֶיךָ? Very well, you had to leave because you were longing for your father's house; but why did you steal my gods?"
 31 וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אִמְרָתִי פִּרְתִּנְגֶּלְךָ Jacob answered Laban, saying, "I was afraid because I thought you would take your daughters from me by force.
 32 עֹלַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה נָגַד אֲחִינוּ הִקְרַלְךָ מִה עֲמַדְי וְקִחְדִּילְךָ וְלֹא־יָדָע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל גָּנְבָתֶם: But anyone with whom you find your gods shall not remain alive! In the presence of our kin, point out what I have of yours and take it." Jacob, of course, did not know that Rachel had stolen them.
 33 וַיָּבֹא לָבָן בָּאֹהֶל יַעֲקֹב וַיִּבְאָהֶל לָאָה וַיִּבְאָהֶל שְׁתֵּי הָאִמְהוֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל לָאָה וַיָּבֹא בָאֹהֶל רָחֵל: So Laban went into Jacob's tent and Leah's tent and the tents of the two maidservants; but he did not find them. Leaving Leah's tent, he entered Rachel's tent.
 34 וְרָחֵל לְקַחְתָּה אֶת־הַתְּרַפִּים וְתַשְׁמֶם בְּכֵר הַגָּמֶל וְתַשֵּׁב עֲלֵיהֶם וַיִּמְשֵׁשׁ לָבָן אֶת־כִּל־הָאֹהֶל וְלֹא מָצָא: Rachel, meanwhile, had taken the idols and placed them in the camel cushion and sat on them; and Laban rummaged through the tent without finding them.
 35 וַתֹּאמֶר אֶל־אֲבִיהָ אֶל־יִצְחָר בְּעִינֵי אָדָמִי כִּי לֹא אוֹכַל לְקוֹם מִפְּנֶיךָ כִּי־דָרָה נָשִׁים לִי וַיַּחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת־הַתְּרַפִּים: For she said to her father, "Let not my lord take it amiss that I cannot rise before you, for I am in a womanly way." Thus he searched, but could not find the household idols.
 36 וַיִּחַר לַיעֲקֹב וַיָּרֵב בְּלָבָן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מִדִּ־פִשְׁעִי מִה חֲטָאתִי כִּי דִלַקְתָּ אֶתְרִי: Now Jacob became incensed and took up his grievance with Laban. Jacob spoke up and said to Laban, "What is my crime, what is my guilt that you should pursue me?"
 37 וַיִּרְמָשׁוּשׁוּת אֶת־כִּל־כִּלֵּי מִדִּ־מִצְאֹן מִכָּל כִּל־יִבְתֶּיךָ שֵׁים כֹּה נָגַד אֲתִי וְאֲתִיר וַיִּזְכִּיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ: You rummaged through all my things; what have you found of all your household objects? Set it here, before my kin and yours, and let them decide between us two.
 38 זֶה עָשִׂים שָׁנָה אֶנְכִּי עֹמֵךְ רֹחֶלִיר וְעִזֶּיךָ לֹא שָׁכְלוּ וְאֵילֵי צֹאנְךָ לֹא אֶקְלָתִי: "These twenty years I have spent in your service, your ewes and she-goats never miscarried, nor did I feast on rams from your flock.
 39 טֶרֶפָה לֹא־הִבֵּאתִי אֵלֶיךָ אֶנְכִּי אֲחַלְטָנָה מִיָּדִי תִּבְקַשְׁנָה גָּנְבָתִי יוֹם וַיִּגְבָּתִי לַיְלָה: That which was torn by beasts I never brought to you; I myself made good the loss; you exacted it of me, whether snatched by day or snatched by night.
 40 הָיִיתִי בַּיּוֹם אֶבְלָנִי חֶרֶב בַּלַּיְלָה וְתִדָּה שְׁנָתִי מַעֲיָנִי: Often, (Often Lit. "I was.") scorching heat ravaged me by day and frost by night; and sleep fled from my eyes.

15	Surely, he regards us as outsiders, now that he has sold us and has used up our purchase price.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	15
16	Truly, all the wealth that God has taken away from our father belongs to us and to our children. Now then, do just as God has told you."	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	16
17	Thereupon Jacob put his children and wives on camels;	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	17
18	and he drove off all his livestock and all the wealth that he had amassed, the livestock in his possession that he had acquired in Paddan-aram, to go to his father Isaac in the land of Canaan.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	18
19	Meanwhile Laban had gone to shear his sheep, and Rachel stole her father's household idols.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	19
20	Jacob kept Laban the Aramean in the dark, (kept of Laban the Aramean"; similarly in v. 26.) not telling him that he was fleeing,	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	20
21	and fled with all that he had, soon he was across the Euphrates and heading toward the hill country of Gilead.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	21
22	On the third day, Laban was told that Jacob had fled.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	22
23	So he took his kinsmen with him and pursued him a distance of seven days, catching up with him in the hill country of Gilead.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	23
24	But God appeared to Laban the Aramean in a dream by night and said to him, "Beware of attempting anything with Jacob, good or bad."	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	24
25	Laban overtook Jacob, Jacob had pitched his tent on the Heights, and Laban with his kinsmen encamped in the hill country of Gilead.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	25
26	And Laban said to Jacob, "What did you mean by keeping me in the dark and carrying off my daughters like captives of the sword?"	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	26
27	Why did you flee in secrecy and mislead me and not tell me? I would have sent you off with festive music, with timbrel and lyre.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	27
28	You did not even let me kiss my sons and daughters (sons and daughters So N]PS; Heb. Jevanai we-livnotai, a stock phrase (see, e.g., 46.15; 1 Sam. 30.6; Neh. 5.5) that means "progeny," thus including grandchildren.) good-bye! It was a foolish thing for you to do.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	28
29	But he said, "You know well how I have served you and how your livestock has fared from me, and I will pay you."	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	29
30	For the little you had before I came has grown to much, since I have blessed you wherever I turned. And now, when shall I make provision for my own household?"	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	30
31	He said, "What shall I pay you?" And Jacob said, "Pay me nothing! If you will do this thing for me, I will again pasture and keep your flocks:	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	31
32	Let me pass through your whole flock today, removing from there every speckled and spotted animal—every dark-colored sheep and every speckled and speckled goat. Such shall be my wages.	וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבָּרָא מִן הָאָרֶץ	32

1 Now he heard the things that Laban's sons were saying: "Jacob has taken all that was our father's, and from that which was our father's he has built up all this wealth."

2 Jacob also saw that Laban's manner toward him was not as it had been in the past.

3 Then he said to Jacob, "Return to your ancestors' land—where you were born—and I will be with you."

4 Jacob had Rachel and Leah called to the field, where his flock was,

5 and said to them, "I see that your father's manner toward me is not as it has been in the past. But the God of my father's [house] has been with me.

6 As you know, I have served your father with all my might;

7 but your father has cheated me, changing my wages time and again. (time and again Lit. "ten times.") God, however, would not let him do me harm.

8 If he said thus, 'The speckled shall be your wages,' then all the flocks would drop speckled young; and if he said thus, 'The streaked shall be your wages,' then all the flocks would drop streaked young.

9 God has taken away your father's livestock and given it to me.

10 "Once, at the mating time of the flocks, I had a dream in which I saw (I had a dream in which I saw Lit. "I raised my eyes and saw in a dream, behold.") that the he-goats mating with the flock were streaked, speckled, and mottled.

11 And in the dream a messenger of God said to me, 'Jacob!' 'Here,' I answered.

12 And the messenger said, 'Note well that all the he-goats which are mating with the flock are streaked, speckled, and mottled; for I have noted all that Laban has been doing to you.

13 I am the God of Bethel, where you anointed a pillar and where you made a vow to Me. Now, arise and leave this land and return to your native land."

14 Then Rachel and Leah answered him, saying, "Have we still a share in the inheritance of our father's house?

וישמע את־דברי בני־לבן לאמר לקח יעקב את כלי־אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כלי־הכבד הזה:

וירא יעקב את־פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום:

ויאמר יהוה אלי־יעקב שוב אלי־ארץ אבותיך ולמולדתך. ואהיה עמך:

וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל־צאנו:

ויאמר להן ראה אנכי את־פני אביכן כ־איננו אלי כתמל שלשם ואלתי אבי הנה עמדי:

ואתנה ידעתי כי בכל־חיי עבדתי את־אביכן:

ואביכן התל בי והחלף את־משכרתי עשרת מנים ולא־ניתנו אלהים להרע עמדי:

אם־כה יאמר נקדים יהיה שכלך. וילדו כלי־הצאן נקדים ואם־כה יאמר עקדים יהיה שכלך. וילדו כלי־הצאן עקדים:

ויצל אלהים את־מקנה אביכם ויתרלי:

ויהי בעת יתם הצאן ואשא עיני וארא בתלום והנה העתידים העלים עלי־הצאן עקדים נקדים וברדים:

ויאמר אלי מלאך האלהים בתלום יעקב ואמר הנני:

ויאמר שא־נא עיניך וראה כלי־העתידים העלים עלי־הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כלי־אשר לבן עשה לך:

אנכי האל בית־אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרתי לי שם נדר עתה קום צא מרה־ארץ הזאת ושוב אלי־ארץ מולדתך:

ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו:

33 In the future when you go over my wages, let my honesty toward you testify for me: if there are among my goats any that are not speckled or spotted or any sheep that are not dark-colored, they got there by theft."

34 And Laban said, "Very well, let it be as you say."

35 But that same day he removed the streaked and spotted he-goats and all the speckled and spotted she-goats—every one that had white on it—and all the dark-colored sheep, and left them in the charge of his sons.

36 And he put a distance of three days' journey between himself and Jacob, while Jacob was pasturing the rest of Laban's flock.

37 Jacob then got fresh shoots of poplar, and of almond and plane, and peeled white stripes in them, laying bare the white of the shoots.

38 The rods that he had peeled he set up in front of the goats (goats Lit. "flocks.") in the troughs, the water receptacles, that the goats came to drink from. Their mating occurred when they came to drink,

39 and since the goats mated by the rods, the goats brought forth streaked, speckled, and spotted young.

40 But Jacob dealt separately with the sheep; he made these animals face the streaked or wholly dark-colored animals in Laban's flock. And so he produced special flocks for himself, which he did not put with Laban's flocks.

41 Moreover, when the sturdier (sturdier Or "early-breeding.") animals were mating, Jacob would place the rods in the troughs, in full view of the animals, so that they mated by the rods;

42 but with the feebler (feebler Or "late-breeding.") animals he would not place them there. Thus the feeble (feeble Cf. previous note.) ones went to Laban and the sturdy to Jacob.

43 So the man grew exceedingly prosperous, and came to own large flocks, maidservants and menservants, camels and asses.

ועתה־בי צדקתי ביום מחר כ־יתבוא עלי־שכרי לפניך כל אשְׂר־אִלְנֶה נָלֵךְ וְטִלּוּא בְּעֹזִים וְחוּם בְּכִשְׁלִים גָּנוּב הוּא אֹתִי:

ויאמר לבן הן לו יהי כדברך:

וַיִּסַּר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַתְּשִׁים הַעֲקָדִים וְהַטִּלְאִים וְאֵת כָּל־הָעִזִּים הַנִּקְדָּוִת וְהַטִּלְאֹת כָּל אֲשֶׁר־לָבֵן בּוֹ וְכָל־חוּם בְּכִשְׁבִּים וַיִּתֵּן בְּיַד־בָּנָיו:

וַיִּשֶׂם דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינָו וּבֵין יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב רָעָה אֶת־צֹאן לָבֵן הַנּוֹתָרָה:

וַיִּקְחֵלֹו יַעֲקֹב מִקָּל לִבְנֶה לֹחַ וּלְחֹו וְעֵרְמוֹן וַיַּפְצֵל בָּהֶן פְּצֻלוֹת לִבְנוֹת מִחֹשֶׁף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל־הַמִּקְלוֹת:

וַיַּצֵּג אֶת־הַמִּקְלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרֹהֲטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חִבְּאוֹן הַצֹּאן לַשְׁתוֹת לִנְכַח הַצֹּאן וַיִּתְּמֶנָּה בַּבֹּאֵן לַשְׁתוֹת:

וַיִּתְּמוּ הַצֹּאן אֶל־הַמִּקְלוֹת וַתִּלְדֵּן הַצֹּאן עֲקָדִים נִקְדִּים וְטִלְאִים:

וַהֲכִשְׁבִּים הַפָּרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל־עֵקֶד וְכָל־חוּם בְּצֹאן לָבֵן וַיִּשְׁתַּלּוּ עֲדִירִים לְבָדוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל־צֹאן לָבֵן:

וְהָיָה כָּל־יָחֵם הַצֹּאן הַמִּקְשָׁרוֹת וְשֵׁם יַעֲקֹב אֶת־הַמִּקְלוֹת לַעֲיִצֵּי הַצֹּאן בְּרֹהֲטִים לִיתְמֶנָּה בַּמִּקְלוֹת:

וּבַהֲעֲטִיף הַצֹּאן לֹא יֵשִׁים וְהָיָה הָעֲטָפִים לִלְבֹּן וְהַקְשָׁרִים לַיַּעֲקֹב:

וַיִּפְרָץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיִּהְיֶילוּ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וְעֲבָדִים וְחֹמְלִים וְחֹמְרִים: